

**DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDAGI NODAVLAT
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTINI TASHKIL ETISHNING
NAZARIY ASOSLARI**

Nasrullayeva Gulzoda Ulug'bekovna

Andijon viloyati, Baliqchi tumani 29-DMTT direktori

Davlat-xususiy sheriklik kontekstida nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarini tashkil etish va faoliyat ko'rsatish jarayonini Qonunchilik bilan tartibga solish ushbu sohani samarali boshqarishning asosiy jihati hisoblanadi. Zamonaviy me'yoriy-huquqiy hujjatlar maktabgacha yoshdagi bolalar uchun arzon va sifatli ta'limni ta'minlashga qaratilgan davlat va xususiy sektor o'rtasidagi sheriklik mexanizmlarini belgilaydi.

Birinchidan, asosiy milliy qonunlar va me'yoriy hujjatlar nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarini tashkil etish va litsenziyalash talablarini belgilaydi. Bularga ta'lim, litsenziyalash va davlat-xususiy sheriklik to'g'risidagi qonunlar kiradi. Ushbu hujjatlar bunday tashkilotlarning huquqiy maqomini belgilaydi, ularning infratuzilmasi, xodimlarning malakasi, xavfsizligi, ta'lim dasturlariga talablar qo'yadi, shuningdek taqdim etilayotgan xizmatlarning hisoboti va sifatini nazorat qilish tizimini tartibga soladi.

Ikkinchidan, DXSH mexanizmlarini bevosita tartibga soluvchi qonunchilikka alohida e'tibor qaratilmoqda. DXSH qonunchiligi hamkorlikning asosiy shakllarini, shu jumladan konsessiya shartnomalari, davlat shartnomalari va qo'shma korxonalarni tavsiflaydi. Hamkorlikning barcha tomonlari uchun o'zaro manfaatli sharoitlarni ta'minlash uchun ushbu shakllar erta bolalik ta'limining o'ziga xos xususiyatlariga moslashtirilishi kerak. Shuningdek, xususiy sektorning davlat va jamiyat oldidagi javobgarligini hisobga olgan holda ta'lim xizmatlarini ko'rsatishda ishtirok etish standartlari va tartiblari belgilanadi.

Bundan tashqari, milliy Qonunchilik ko'pincha xalqaro standartlarga va eng yaxshi amaliyotlarga moslashadi. Bu maktabgacha ta'limda davlat-xususiy sheriklik (DXSH) sohasida huquqiy bazani uyg'unlashtirish va ilg'or echimlarni joriy etish zarurati bilan bog'liq. Ushbu kontekstda xorijiy tajribani tahlil qilish tartibga solish tizimini takomillashtirishning muhim vositasiga aylanmoqda, chunki xalqaro standartlar va amaliyotlar xususiy investorlarni tartibga solish, sifat nazorati va rag'batlantirishga samarali yondashuvlarni ochib beradi.

Xorijiy tajribani tahlil qilishning ahamiyati:

1. Xalqaro standartlar:

Maktabgacha ta'limda DXSH sohasidagi milliy Qonunchilik ta'lim xizmatlari sifati va mavjudligining asosiy tamoyillarini belgilaydigan xalqaro standartlarga qaratilgan. Xalqaro standartlar litsenziyalash, xavfsizlik va hisobotning asosiy jihatlarini ham tartibga soladi, bu esa tartibga solish bazasini birlashtirish va nazoratni yaxshilashga yordam beradi.

2. Resurslardan samarali foydalanish:

Xorijiy me'yoriy hujjatlar va tajriba maktabgacha ta'limning barqaror rivojlanishiga hissa qo'shadigan davlat va xususiy resurslardan yanada samarali foydalanishni ta'minlashga qaratilgan.

Ular xususiy investitsiyalarni jalb qilish, byudjet mablag'larini qayta taqsimlash va boshqaruv jarayonlarini optimallashtirish mexanizmlarini taklif qilishadi.

Ta'lim sohasidagi DXSH xorijiy amaliyotlarining asosiy jihatlarini:

1. Soliq imtiyozlari:

Ko'pgina mamlakatlarda maktabgacha ta'lim sohasida ishlaydigan xususiy investorlar uchun soliq imtiyozlari va imtiyozlar mavjud. Bunga soliq stavkalarini pasaytirish, ayrim turdagi soliqlar va chegirmalardan ozod qilish, xususiy kompaniyalarni infratuzilma va ta'lim dasturlariga sarmoya kiritishga undash kiradi.

2. Xususiy investorlarning huquqlarini himoya qilish:

Ba'zi mamlakatlarda DXSH qonunchiligi xususiy investorlar uchun aniq kafolatlarni, shu jumladan xatarlarni adolatli taqsimlash, zararni qoplash va davlat organlari tomonidan kamsituvchi amaliyotlardan himoya qilish huquqini belgilaydi.

Xususiy tashkilotlar davlat bilan nizolar yuzaga kelganda xalqaro arbitraj tartib-qoidalariga kirishlari mumkin.

3. Sifat nazorati:

Xorijiy normalar tashqi va ichki auditlar, inspeksiya va mustaqil ekspertizalar orqali ta'lim dasturlari va boshqaruv jarayonlari sifatini tizimli nazorat qilishni nazarda tutadi.

Davlat organlari xususiy tashkilotlarning shaffofligi va hisobdorligini oshirish maqsadida tekshiruv natijalarini jamoatchilikka e'lon qiladi.

4. Davlat qo'llab-quvvatlash dasturlari:

Bir qator mamlakatlarda maktabgacha ta'lim sohasida faoliyat yuritadigan xususiy tashkilotlarni, shu jumladan grantlar, subsidiyalar va imtiyozli kreditlarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha maxsus davlat dasturlari joriy etilmoqda.

Bunday dasturlar infratuzilmani rivojlantirish, innovatsion o‘qitish metodlarini joriy etish va kadrlar malakasini oshirishga qaratilgan.

5. Hisobot va shaffoflik talablari:

Xorijiy Qonunchilik davlat organlari uchun ta’lim dasturlari, moliya, infratuzilma va kadrlar bo‘yicha hisobotlarni majburiy taqdim etishni nazarda tutadi.

Xususiy tashkilotlar barcha manfaatdor tomonlar uchun ma’lumotlarga kirishni ta’minlash uchun o‘z veb-saytlarida yoki milliy ma’lumotlar bazalarida hisobotlarni nashr etishlari shart.

Xulosalar:

Milliy qonunchilikni xalqaro standartlarga va DXSH sohasidagi eng yaxshi amaliyotlarga moslashtirish xususiy maktabgacha ta’lim tashkilotlarini rivojlantirish uchun muvozanatli me’yoriy-huquqiy bazani yaratishga yordam beradi. Xorijiy amaliyotlar soliq imtiyozlari, investorlarning huquqlarini himoya qilish va sifat nazorati bo‘yicha samarali echimlarni taqdim etadi, bu esa ushbu sohada boshqaruvning shaffofligi va barqarorligini oshiradi.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР

1. F.R. Valiyeva, Sh.Kurbonov Continuity in the education system // Wschodnioeuropejskie // East european science journal 12(52)2019 45-52. 2020
2. Valiyeva F.R. **To Develop Professional Training of Professional Education Specialists by Ensuring** //International Journal of Trend in Scientific Research and Development (IJTSRD) Special Issue on International Research Development and Scientific Excellence in Academic Life Available Online: www.ijtsrd.com e-ISSN: 2456 – 6470 2021/
3. Kalmuratov T.N. Norboev A. Expansion of the network of non-public preschool educational institutions on the basis of publicprivate partnership: experience of uzbekistan. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol. 8 No. 8, 2020 Part III ISSN 2056-5852 Bet.
4. Armstrong and Taylor, "Management perspective on professional development", 2020.
5. Mourão and Fernandes, "Competence development in organizations", 2020.
6. Maheshwari and Vohra, "Importance of lifelong learning", 2018.
7. Britz, "Dynamic business environment and employee learning", 2018.
8. Drewery et al., "Lifelong learning mindset and career success", 2020.